

12-2-2023 Bergkerk

Gemeente van Christus,

Het water komt! Met deze drie woorden, denkend aan de watersnoodramp 70 jaar geleden, opende ik vorige week zondag de preekvanmorgen moet ik zeggen ... de aarde beeft! Menselijk leven tussen de puinhopen. Beelden die niet te doen zijn. Het gewone leven aan stukken en brokken. Ik kom maar niet los van dat beeld van een man, hij heeft een opvallende oranje jas aan, hij zit op de puinhopen van zijn huis, hij staart verslagen voor zich uit en je denkt waarom blijft hij daar zo zitten. En dan zie je het, zijn hand verdwijnt in een spleet tussen het puin, hij houdt de hand vast van zijn 15 jarige dochter, die daar ligt, geplet onder een betonnen plaat. Hij laat haar niet los. Iemand schreef een gedicht bij dit beeld.
Zoals een vader.

Zo vaak
heeft hij haar hand
al vastgehouden
als ze niet slapen kon
en bang was voor de nacht.

Zo vaak al
naast haar bed gezeten
gewiegd, gezongen en gewacht.

Maar deze nacht
kon hij haar niet beschermen
zijn meisje
toegedekt met beton en bloed.

Toch wacht hij stil
in eindeloze uren
en houdt haar hand nog vast
zoals een vader doet. (Jeannet de Jong)

Zoals een vader doet. Zoals een vader of een moeder doet. Zoals mensen kunnen doen. Paulus schrijft in zijn brief aan de gemeente van Korinthe over een verborgen wijsheid. Een wijsheid die niet van deze wereld is. De wijsheid van deze wereld moet zich afvragen of het wel verstandig is om op een breuklijn in de aarde hele steden met betonnen flats te bouwen of dichterbij huis of het wel verstandig is om in diepe polders hele woonwijken te bouwen. Als het water komt. Dat is een wijsheid waarin allerlei afwegingen gemaakt moeten worden. Waar wij over spreken – schrijft Paulus – is Gods verborgen wijsheid. Een wijsheid die niet van deze eeuw is, wij spreken van Gods wijsheid als een geheimenis. Als een mysterie. Iemand als Dietrich Bonhoeffer is veel met deze Bijbeltekst bezig geweest, hij schrijft: Ons moderne leven heeft geen oog voor het mysterie en dat is ons verval en onze armoede. Een menselijk leven is waardevol, naarmate het respect behoudt voor het mysterie. Leven zonder mysterie betekent dat je geen idee hebt van het mysterie van je eigen leven, en van het mysterie van de andere menszonder respect voor het mysterie van het leven nemen wij de wereld alleen 'au serieux' in zoverre zij becijferd en geëxploiteerd kan worden. Dat mysterie van Gods wijsheid moet je niet ver zoeken, maar eerder heel dichtbij. Dat de ander mij zo nabij is, voorbij alle cijfers en verwachtingen voorbij de redelijkheid ... dat is het grootste mysterie. God leeft in het mysterie van die liefde. En ons denken over God, mag dit mysterie nooit opheffen, tot iets algemeen begrijpelijks, te beredeneren want het blijft een dwaasheid, en juist daarin een geheim van God groter dan ons hart. De verborgen wijsheid van Christus, Gods liefde voor mensen, zijn oneindige nabij zijn, tot op het kruis van het lijden tot in het graf van voorbij, tussen de puinhopen

en tot voorbij het graf ... dat is het mysterie van God's verborgen wijsheid. Toch wacht hij stil / in eindeloze uren en houdt haar hand nog vast / Daar ergens –is een glimp te zien van verborgen wijsheid, een hand vasthouden, zoals een vader of een moeder doet.

Het evangelie van de bergrede brengt wijsheid in verband met 'Weisung' zoals Martin Buber, Thora vertaalt. 'Die Fünf Bücher der Weisung'. Weisung, het gaat om de weg...in Joodse traditie Halacha. De Bergrede geeft Weisung van Jezus. Jullie hebben gehoord dat er gezegd is ... je staat in een traditie, een joodse traditie je bent hoorder, maar je bent ook gehouden om opnieuw te vertalen. Dat vraagt om eerbied voor de overgeleverde tekst, en tegelijk ook om vrijheid om er zelfstandig mee om te gaan. ... zo begint een leerhuis. Tussen mensen wordt het concreet. Moord begint al met een scheldpartij, echtbreuk begint al met een veelzeggende blik en vergelding maakt geen einde aan vijandschap, maar houdt haar juist in stand. Want waar begint moord? Is het pas ...wanneer je een mes tussen iemands ribben hebt gestoken? Of begint moord al wanneer je in woede tegen je broeder of zuster tekeer gaat? Zo ontstaat het gesprek over de halacha, over de weg. Rabbi Chananja zegt: De mens vermeerdert Gods Thora, de mens is de kroon van de schepping, zijn daden kunnen de luister en de grootheid van God zichtbaar maken. Zo wordt de wet vol gemaakt Vervuld in de concrete weg van ieder mens.

En als ik het probeer kleiner te maken, alledaagser, moet ik denken aan oud dispuutsgeenoot, we studeerden lang geleden samen theologie, hij besloot om in Argentinië te gaan wonen en werken in een armoedewijk. Heel basic, een plek waar ze voor kinderen van arme gezinnen uit de wijk na schooltijd broodjes en melk klaarmaken. Hij schrijft: Een van de vrijwilligers is Carmen. Ze is de hartelijkheid zelve, maar niet alleen dat. Als ze voor een dienst komt, informeert ze niet alleen uitgebreid naar hoe het met je gaat, maar ze maakt ook direct een doekje vochtig om het aanrecht af te nemen. Daarna pakt ze de bezem en begint het plaatsje aan te vegen. Alles moet er piekfijn uitzien vindt ze. Zoals zij het doet, lijkt het helemaal niet moeilijk om goed te zorgen, zelfs al is daar alles een beetje sleets en wrak. Ze doet er een schepje bovenop. Niet als een dwingende moraal. Zij vraagt niet eens wat, zij doet gewoon, en daarmee nodigt ze wie daarvoor open wil staan uit. Ze is een Weisung ...zo wordt de wet vol gemaakt in de concrete weg van ieder mens.

Over leven gered uit de brokstukken van dood en dreiging. De aarde beeft.

Toch wacht hij stil / in eindeloze uren

en houdt haar hand nog vast /

en dit geheim is groot.

Amen